

Verið ansin - netbrotsmenn gera sær dælt av koronastøðuni

Sambært eini nýggjari meting frá Center for Cybersikkerhed er cyberhóttanin móti myndugleikum og virkjum ógvuliga høg, og er eisini galdandi fyri fjararbeiðspláss. Nú vit meiri ella minni øll eru heima og arbeiða, eru vit eyka viðbrekin.

Tað er sera umráðandi at lurtað verður eftir ráðunum um, hvussu vit trygt kunnu arbeiða heimanífrá og at fylgja trygdarkrøvunum, sum vit seta.

Í kreppustøðum sum hesari, ið vit nú eru í, royna netbrotsmenn at gera sær dælt av støðuni við at senda falskar teldupostar um Koronavirus (COVID-19) við phishing leinkjum í við vónum um, at vit lata okkum lumpa.

Vit kunnu rokna við, at netbrotsmenn t.d. fara at brúka tað, at nógvar vanligar mannagongdir eru farnar “úr gildi”, tí vit eru í einari óvanligari støðu, har tey flestu sita heima og arbeiða.

Vit sita ikki í tí tryggja arbeiðsumhvørvinum, har vit bara hava arbeiðsuppgávurnar at savna okkum um. Vit verða órógvad og kunnu lættari koma til at gera feilir, t.d. trýsta á eitt leinki í teldubrævi, sum t.d. kann aktivera eitt ransomwarevirus, sum í ringasta føri kann læsa dátur, teldur og serverar, ella vit kunnu vera óansin (tí tað er okkurt annað, sum gongur fyri seg rundanum okkum, sum vit mugu hugsa um), og lata trúnaðarupplýsingar, sum biðið verður um í einum fólkskum teldubrævi.

KT Landsins tekur sær av at veita tykkum KT trygd, eisini í teldupostskipanini. Tað er tó ein sannroynd, at netbrotsmenn eru sera dugnaligir at senda falskar teldupostar, sum eru ringir at verja seg fyri tøkniliga. Tað er tí sera umráðandi, at vit hugsa okkum væl um, áðrenn vit lata upp teldupostar, og í hesum døgum eisini teir, sum viðvíkja Koronavirus.

Niðanfryri eru nøkur vanlig ávaringartekin um phishing, har vit í fólkskum teldubrøvum verða biðin um at lata persóns- ella aðrar trúnaðarupplýsingar.

Slík teldubrøv kunnu eisini hava til endamáls at spjaða telduvirus, sum t.d. ransomware.

1. **Tað sær ikki rætt út.** Er okkurt eitt sindur løgið við teldubrævinum? Ov gott at vera satt?
2. **Felagsheilsanir.** Í staðin fyri at venda sær beinleiðis til tín, nýta phishing teldubrøv ofta felags tiltalu sum “Kæra viðskiftafólk.”
3. **Leinki til síður, ið tykjast almennar, sum biðja um viðkvæmar/persónligar upplýsingar.** Hesar snýtisíðurnar eru ofta ógviliga sannførandi, so áðrenn tú letur upplýsingar, kanna síðuna og fá greiðu á, um hon er verulig.
4. **Óvæntað teldubrøv, sum brúka nágreiniligar upplýsingar um teg.** Upplýsingar sum starvsheiti, arbeiði, sum tú hevur havt áður, ella tíni áhugamál kunnu fáast av sosialum netverkssíðum sum LinkedIn og verða síðan nýttar til at gera eitt phishing teldubræv meira sannførandi.
5. **Ræðandi orðingar.** Tjóvar nýta ofta orðingar, sum skulu ræða teg sum til dømis at siga, at onkur er sloppin inn á tína kontu, fyri at fáa teg at virka uttan at hugsa, og tá avdúkar tú lættari upplýsingar, tú annars ongantíð hevði avdúkað.
6. **Ússalig mállæra og stavseting.** Hetta er ofta ein avdúking. Óvanligt orðalag er eisini eitt tekin um, at okkurt er galið.
7. **Tað hevur skund.** Til dømis: “Svarar tú ikki innan fyri 48 tímar, verður kontan stongd.” Við at sannføra teg um, at tíðin fer undan, vóna tjóvarnir, at tú gert eitt mistak.
8. **“Tú hevur vunnið stóran vinning!”** Hesi phishing teldubrøv eru vanlig, men lætt at gjøgnumskoða. Ein líknandi, lúnskari útgáva biður teg útfylla eina spurnakanning (og á tann hátt geva teimum tínar persónligu upplýsingar) aftur fyri eitt viðurgjald.

9. **“Vátta kontu tína.”** Hesi boð herma eftir veruligum teldupostum, sum biðja teg vátta tína kontu við eini heimasíðu ella einum felagi. Spyr altíð teg sjálva/n, hví tú ert biðin um at vátta – har er altíð góður møguleiki fyri, at tað er svik.
10. **Cyber Squatting.** Ofta keypa netbrotsmenn og lúra á vevsíðunøvnum, sum eru lík einari almennari heimasíðu, í teirri vón, at brúkarar fara á skeiva síðu, sum t.d. www.google.com aftur ímóti www.g00gle.com. Gev tær altíð stundir at kanna URL, áðrenn tú skrivar tínar persónligu upplýsingar.